

MI VAN, MI LESZ VELED, VÍZIKÖZMŰ-SZOLGÁLTATÁS?

KIVONAT A magyarországi víziközmű-szolgáltatás szabályozására 2011-ben törvény született. 2013-tól további olyan, politikai döntéseknek köszönhető jogszabályi változások léptek hatályba, melyek negatívan hatottak a víziközmű-szolgáltatók gazdálkodására. Az elmúlt évek során a gondok szaporodtak, a gazdálkodási körülmények egyre több cég esetében veszteséges üzemeltetést okoztak. A Debreceni Vízmű Zrt. jelenleg még azon néhány cég közé tartozik, melynek gazdálkodása eredményes. Ennek okai, előzménye és az eltelt évek alatt megtett intézkedések kerülnek bemutatásra.

KULCSSZAVAK víziközmű-szolgáltatás, víziközmű-törvény, díjbefolyasztás, vízdíj, üzemi eredmény, közműadó, működési terület, stratégiai terv, keresetek, Debreceni Vízmű Zrt., MEKH, MaVíz

ÁNYOS JÓZSEF Debreceni Vízmű Zrt., vezérigazgató

Előzmények

Az uniós csatlakozást követően korábban nem megszokott mértékű fejlesztési forrás áramlott a hazai víziközmű-ágazatba. Egyrészt csatornázási programok indultak, megkezdődött a közműolló zárása, másrészt a vízminőség-javítás céljából sorra épültek az új vízműtelepi technológiák. A fejlesztések szakmai irányításában kismértékben vettek, vehettek részt a víziközmű-szolgáltató szervezetek, ami sok helyen meg is mutatkozott az elkészült létesítmények műszaki színvonalában, műszaki megoldásainak kritikájában. Ezek a problémák aztán csúcsosodtak az ármegállapítási, bérletdíj-megállapítási folyamatokban, összességében az üzemeltetési feltételek megteremtésében.

A hazai víziközmű-szolgáltatók népes tábora már a kétezres évek elejétől elkezdte azt az önvizsgálati folyamatot, amelynek során a közel négyszáz víziközmű-szolgáltató többsége közös nevezőre jutott abban, hogy vizsgálni kell az üzemeltető szervezetek hatékonyságát, az ellátási területek optimális kialakítását, az üzemeltető szervezetek számát. Ennek a folyamatnak egyik eredménye a MaVíz benchmarking klub létrehozása önkéntes csatlakozással, majd ennek későbbi továbbfejlesztése, az ágazat szereplőinek segítséget nyújtva abban, hogy saját teljesítménymutatóikat el tudják helyezni az ágazati mutatókhoz viszonyítva. A szakma abban is egyetértett, hogy sokan vagyunk a feladat ellátására, de olyan javaslat nem született, ami megoldást is adott volna. **Tudtuk, hogy kell, számítottunk rá, hogy lesz.** Fordulópontot hozott 2011. év vége, amikor elfogadásra került a 2011. évi CCIX. törvény a víziközmű-szolgáltatásról. A törvény nagy hiányt pótol, mivel korábban nem volt önálló törvényi szabályozása a szolgáltatásnak. A törvény sok helyen pontosította a korábbi gyakorlatot, de jelentős számban alkotott új feltételeket is. Ezek közül kiemelhető lényegi változások voltak a tulajdonjogi, ármegállapítási és működési engedélyezési feltételek. A törvény elfogadását követően szakmai körökben elsősorban mindenki úgy reagált, hogy a feltételek nagyon szigorúak. Visszatekintve ma már az az általános közvélekedés, hogy sokkal jobb lenne az ágazat helyzete, ha a törvényben előírtak működőnek.

A törvényben az alábbiak kerültek rögzítésre:

Költségmegtérülés elve: a víziközmű-szolgáltatás igénybevételéért fizetendő díjban a vízi közmű működtetésével kapcsolatos indokolt költségeknek – a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkének rendelkezéseivel összhangban – meg kell térülniük.

Keresztffinanszírozás tilalmának elve: a víziközmű-szolgáltatás díját a víziközmű-szolgáltatási ágazatra nézve úgy kell megállapítani, hogy az maradéktalanul fedezetet nyújtson a víziközmű-szolgáltatási ágazati tevékenység indokolt költségeire és ráfordításaira, valamint a víziközmű-szolgáltató e tevékenységével kapcsolatos észszerű üzleti nyereségére, de nem tartalmazhatja e tevékenységén kívül eső egyéb gazdasági tevékenységei költségeinek, ráfordításainak fedezetét.

Regionalitás elve: ha – a felhasználók érdekeire tekintettel – a vízi közmű létrehozása vagy fejlesztése esetében műszaki és gazdaságossági szempontból az egybefüggő, több településre kiterjedő víziközmű-rendszer megvalósítása az észszerűbb megoldás az elkülönült víziközmű-rendszerekre alapozott változattal szemben, akkor az egybefüggő víziközmű-rendszer kialakítását kell előnyben részesíteni.

Szolidaritás elve: az a társadalmi léptékben hasznos és támogatandó árképzési mechanizmus, amely az érintett települések víziközmű-üzemeltetési költségeinek a víziközmű-szolgáltatás díjaira ható eltérő mértékeit részben vagy egészben kiegyenlíti, és célja a kedvezőtlen költség-szint mellett működtethető víziközmű-rendszerrel ellátott településeken a kedvezőbb díjtételek mellett történő víziközműszolgáltatás-nyújtás.

A víziközmű-szolgáltatás díjait országosan, víziközmű-szolgáltatóként vagy víziközmű-rendszerenként és víziközmű-szolgáltatási ágazatonként a költségekre, árakra, díjakra vonatkozó közgazdasági összehasonlító elemzések felhasználásával, a fenti szempontokat is figyelembe véve kell meghatározni. A Hivatal a díjmegállapítással, díjváltozással kapcsolatos javaslatát a miniszter részére minden év október 15-ig küldi meg.

A hatósági díjat a miniszter a (2) bekezdés szerinti javaslat hiányában is megállapíthatja. Ebben az esetben a miniszter megkeresheti a Hivatalt, hogy kilencven napon belül tegye meg javaslatát. **A felsorolt törvényi előírások gyakorlatilag a mai napig nem működnek.**

A gazdálkodó szervezetektől természetes reakció volt a törvényi előírásokhoz való alkalmazkodás, a stratégiai tervek felülvizsgálata, az üzleti tervek hozzáigazítása az új feltételekhez. Megszokott dolog az üzleti életben a törvényi feltételek változása, ilyen esetben a cégvezetés feladata a hosszú távú alkalmazkodás feltételeinek megteremtése. Az alkalmazkodás rövid távú hatásai a szolgáltatás zavartalansága mellett megtörténtek. A közművagyon teljes mértékben állami vagy önkormányzati tulajdonba került, az üzemeltetők száma nagyon rövid időn belül drasztikus mértékben néhány év alatt 41 cégre csökkent. **Nem tudtuk, hogy kell, nem számítottunk rá, hogy lesz.**

A 2011. év végén hatályba lépett törvény végrehajtási utasításaként az 58/2013. kormányrendeletre 2013 februárjáig várni kellett, de már nem ez volt az ágazat legnagyobb problémája ebben az időben. A törvényi változásra kidolgozott céges reagálások stratégiai terveit sorra és többször ki lehetett dobni az ágazatot ért politikai döntések hatásai miatt.

Befagyasztása kerültek a szolgáltatási díjak, a bérleti, eszközhasználati díjak, annak ellenére, hogy világosan látszott mindenki számára, a víziközmű-rendszerként kialakult szolgáltatási árszintek nagyon szélsőséges határok között mozogtak, a bérleti díjak mértéke nincs arányban a szükséges pótlási fedezetek mértékével. Bevezetésre került a 10%-os mértékű rezsidíjcsökkentés olyan díjakból, melyek köztudottan nem fedezték a korábbi költségeket sem. A víziközmű-ágazat is szenvedő alanya lett a közműadó bevezetésének, és objektív számokkal alátámasztó módon bizonyítva aránytalanul nagy terhet visel azóta is az egyéb vezetékes szolgáltatókhoz képest. A gazdasági életben elvárás, hogy az eredményesség fenntartása érdekében a szervezet korrigáljon, alkalmazkodjon a változásokhoz. Erre sokfajta reagálási alternatíva létezik a tevékenység felhagyásától az árak igazításán keresztül a munkaerő-kapacitás változtatásáig, de a víziközmű-szolgáltatási tevékenységet nem lehet minden esetben piaci körülmények között végezni, így a politikai döntések hatásaira való reagálás is nagyon szűk keretek között lehetséges. Az ágazat általános reakciójára a túlélési stratégia jellemző, persze nem elhanyagolva azokat a kisebb-nagyobb, cégenként változó mértékű reakciókat, melyek a negatív hatásokat mérsékelni hivatottak.

Tényleg gondban vannak a víziközmű-szolgáltatók?

A MaVíz a törvény életbelépését követően 2016-tól folyamatosan bemutatta, elemezte az ágazatot érintő negatív hatásokat, és javaslatokat készített ezek mérséklésére, sajnos felmutatható érdemi változások elérése nélkül. A kialakult helyzet kritikus mértékét azonban leginkább a MEKH 2018. évi, az országgyűlés számára készített éves beszámolója tükrözi.

Idézet a beszámolóból:

A szektor jelenlegi alapkérdése a biztonságos üzemeltetés műszaki, pénzügyi és személyi feltételeinek megteremtése.

A jelenleg alkalmazott díjak sok esetben nem fedezik maradéktalanul az ivóvízellátással és a szennyvízelvezetéssel és -tisztítással kapcsolatban felmerült költségeket.

Az ágazat üzemi eredménye az állami támogatások hatása nélkül -21,9 Mrd Forint lenne.

A munkavállalók életkora növekszik, és a bérek megtartó ereje alacsony.

Az ágazati kimutatások is megerősítik a MEKH következtetéseit, mivel az ágazati üzemi eredményt befolyásoló tényezőket figyelembe véve a fővárosi cégek üzemi eredménye nélkül az ágazati üzemi eredmény -1,1 Mrd Ft. Ha nem vesszük figyelembe az állami tulajdonú cégek közszolgáltatási támogatását, az üzemi eredmény -20,4 Mrd Ft. Amennyiben az állami tulajdonú cégek esetében elengedett visszapótlási kötelezettséget (meg nem képzett amortizációt) is figyelembe vesszük (-16,1 Mrd Ft), az ágazat üzemi eredmény-szintje meghaladja a -35 Mrd Ft veszteséget. A 2018. évi üzemi eredmény-szint azonban kiugró volt, hiszen az ágazat a jogszabályi környezet változása óta folyamatosan, évről évre súlyos veszteségeket szenved el.

1. ábra

A díjbefagyasztás hatását nem kell külön részletezni. A 10%-os rezsidíjcsökkentés a lakossági felhasználók vonatkozásában az átlagos, 70%-os lakossági felhasználói arányt figyelembe véve 7%-os árbevétel-kiesést okoz évről évre úgy, hogy közben minden inflációs hatást, árfolyam-változást, bérköltség-növekedést ki kell tudni gazdálkodni. A 7%-os árbevétel-kiesés a 2018. évi ágazati árbevételek alapján jelentősnek mondható 17,9 Mrd Ft értékben. A rezsidíjcsökkentési intézkedések fenntartását, létjogosultságát is érdemes elemezni a 2013 óta bekövetkezett átlagkereset-növekedés függvényében.

év	2013	2014	2015	2016	2017	2018
átlagkereset	230 714	237 695	247 924	263 171	297 017	329 943
víziközmű-rezsi %	3,6	3,5	3,4	3,2	2,8	2,52

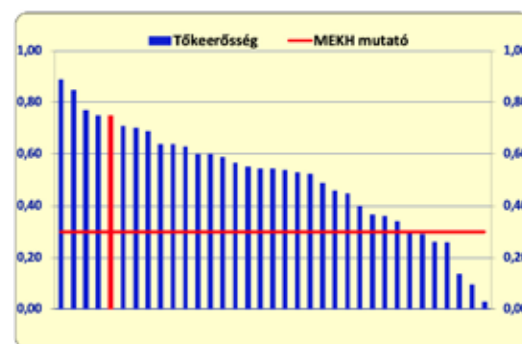
1. táblázat

Említésre került már a közműadó igazságtalansága is. Egyrészt a vezetékosszra vetített mérték az ágazaton belül is súlyos aránytalanságokat idézett elő a kistelepülési és a nagyvárosi víziközmű-rendszerek között, ahol az 1 m vezetékosszra jutó árbevételek között többszörös különbségek is kialakultak. Még nagyobb az aránytalanság azonban más vezetékes szolgáltatókhoz képest, holott a 2012. évi CLXVIII. törvény az arányos közteherviselés elvére hivatkozik:

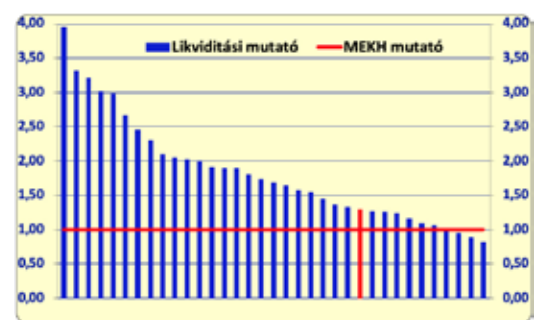
Vezetékes szolgáltató	Árbevétel-arányos teher (%)
Víziközmű-ágazat	5,44
Villamosenergia-ágazat	2,4
Földgáz-ágazat	1,6
Távközlési ágazat	1,0

2. táblázat

A MaVíz-adatgyűjtés alapján az ágazat gazdasági terhei olyan mértékben növekednek, hogy az 58/2013. kormányrendelet szerinti, víziközmű-szolgáltatókra vonatkozó engedélyezési feltételek közgazdasági viszonyaira vonatkozó hármas feltétel teljesülése egyre több szervezet számára nehézségekbe ütközik. A grafikonokon a piros oszlop a Debreceni Vízmű Zrt. adatait mutatja.

2. ábra

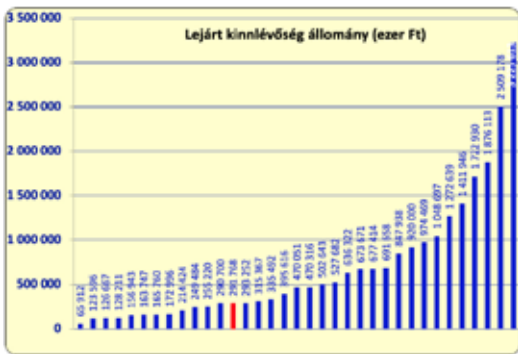

3. ábra

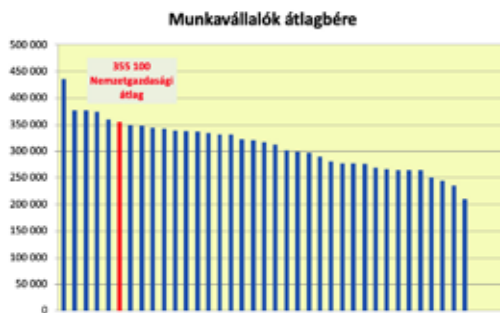
4. ábra

A befagyasztott szolgáltatási díjak és a rezsidíjcsökkentés sem mérsékelte jelentősebb mértékben a cégek kinnlevőségi állományát.

5. ábra

A víziközmű-szolgáltatók munkavállalóinak megtartása is egyre nehezebb. Az előregedő munkavállalói állomány átlagbére szintén elmarad a nemzetgazdasági átlagtól. Az ágazat társadalmi elismertségének hiánya is közrejátszik abban, hogy a víziközmű-ágazat nem vonzó a fiatal képzett szakmunkások, diplomások számára.

6. ábra

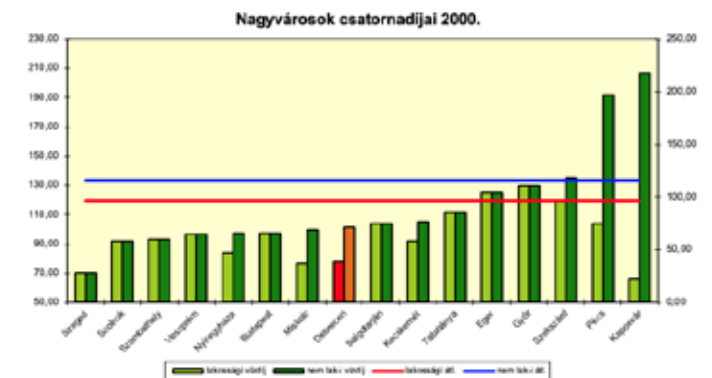
A jövő zálogát keresd a múltban.

A törvény hatálybalépését követően a víziközmű-szolgáltatók megkezdtek az alkalmazkodási stratégiák kidolgozását és megvalósítását. A politikai döntések következményeivel is szembesülve a stratégiák az ágazatban különbözőek lettek, a cégek többsége megpróbált a kialakult helyzethez alkalmazkodni, különböző módszereket választva. Az eltelt évek eredményei azt mutatják, hogy kevés helyen sikerült olyan stratégiát kialakítani, ami a korábbi gyakorlat szerinti eredményes gazdálkodást fenn tudta volna tartani. A következőkben a Debreceni Vízmű Zrt. tevékenysége kerül bemutatásra, hogy milyen állapotban érte a társaságot a változás, és hogyan reagált a kihívásokra. A 2011. évi CCIX. törvény utáni időszak elemzéséhez vissza kell tekinteni az 1998-1999-es évekre, amikor a város politikai vezetésében és a cégvezetésben is váltás következett be. Az új cégvezetés azt a vállalást tette, hogy gondos gazdája lesz a rábízott

és tulajdonolt víziközmű-vagyonnak, annak működtetése során a költség-minimalizálásra fekteti a hangsúlyt. A gazdálkodás során törekszik a profit-maximalizálására, amit a víziközmű-rendszer fejlesztésére fordít. Ezenfelül törekszik arra, hogy külső fejlesztési források (pályázatok) is bevonásra kerüljenek. A helyi politika vállalása ehhez illeszkedve az volt, hogy a díj-megállapítás során gondoskodjon arról, hogy a szolgáltatási díjak árszintje a magyarországi nagyvárosok díjainak átlagát elérje. A ráfordítások ellentételezésén felüli bevételek fejlesztési hányadot képeztek, mely biztosította a pályázatok önerőszükségletét, a saját erős beruházások megvalósítását. A megállapodás megvalósítása 2000-től megindult, és az eredmények hamarosan jelentkeztek is. Az induló állapot szolgáltatási díjainak árszintjében jelentős tartalékok voltak.

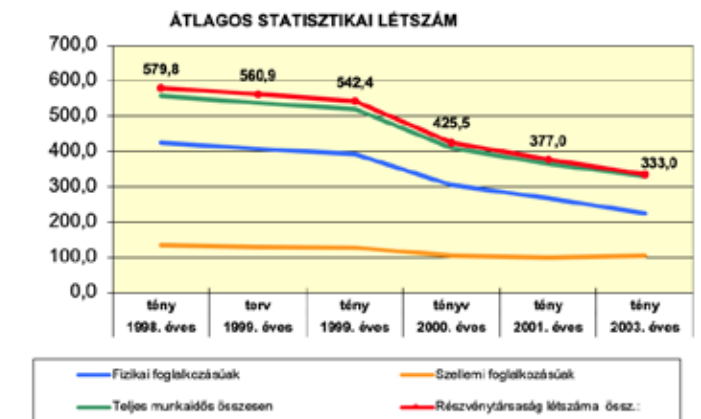

7. ábra

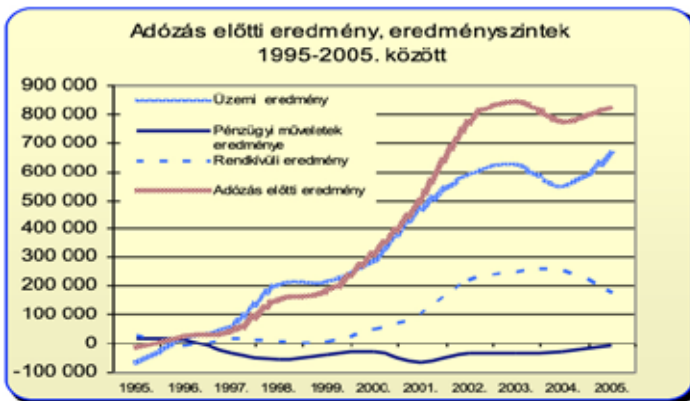
8. ábra

A célok megvalósításának első fázisában a cég szervezeti struktúrájának átalakítása történt meg az új struktúrához illeszkedő létszámkorrekcióval. A szervezeti struktúra változását követően a technológiai fejlesztések hatására tovább csökkent a létszám, amely 2003-ra elérte a 333 főt.

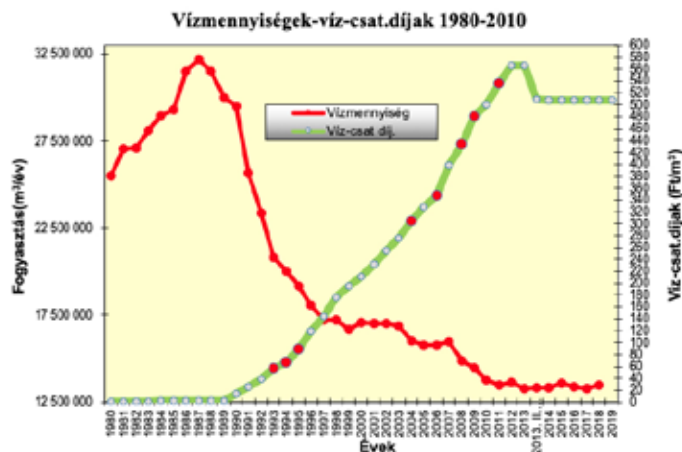
9. ábra

Az eredmények az elvárások szerint alakultak.

10. ábra

A stratégiai tervek folyamatos felülvizsgálata során világossá vált, hogy a Debrecen városban nyújtott szolgáltatási mennyiségeknek korlátaik vannak. A rendszerváltás utáni új gazdasági struktúra eredményeként visszaszorult a nagy vízigényű élelmiszer-feldolgozó ipar, helyette olyan iparágak kezdtek meghonosodni, melyek hozzáadott értéke magasabb volt, de a fajlagos vízigénye nem helyettesítette a kieső vízfogyasztásokat. A lakossági felhasználók körében is jelentősen csökkent a fajlagos vízhasználat.

11. ábra

Ezek alapján a Debreceni Vízmű Zrt. 2003-ban már kidolgozta azt a stratégiai tervet, amely további településekkel való partnerkapcsolat kiépítését célozta meg. Célként szerepelt, hogy a debreceni szolgáltatási kultúra, a gondos gazda szerepe legyen elérhető más települések számára a megyében, a régióban, akár külföldön is. Ez a stratégia működőképesnek is bizonyult. Eredménye lett induláskor három szabolcsi település víziközmű-rendszerének vagyongazdálkodása, majd egy hajdú-bihari település szennyvízes közműveinek koncessziós szerződése. Az eredmények lassan elkezdtek beérni a megyében, sőt megyei jogú város üzemeltető szervezetének üzlet rész-értékesítési pályázatán is közel álltunk a sikerhez mindaddig, amíg a pályázatot nem vonta vissza az önkormányzat. 2006-tól kezdtük el a székelyföldi terjeszkedést, ahol 2017-re már közel 70.000 lakossági felhasználó számára nyújtottunk szolgáltatást jelentős értékű beruházások megvalósítása mellett.

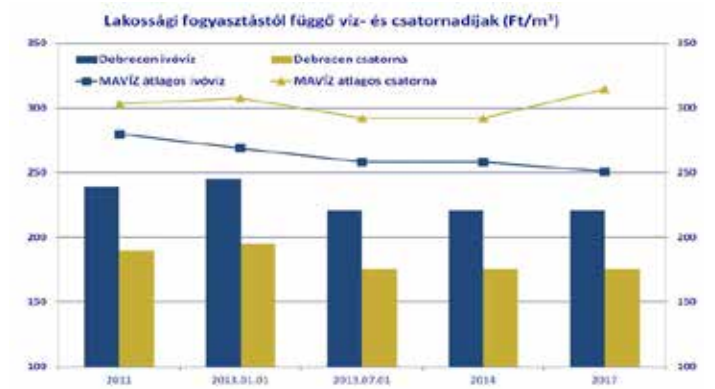
Az eredmények mellett azért voltak kudarcok is. A víziközmű-törvény hatására megszűnő önkormányzati ármegállapító jogkör megszűnésé-

nek következményeként koncessziós szerződést kellett bontani az egyik településen. A meg nem térült befektetések megtérítése érdekében szükség volt bírósághoz fordulni, aminek eredményeként több évig tartó pereskedés végén sikerült az elmaradt megtérülést megfizettetni az önkormányzattal. Azzal is szembesültünk, hogy a szerződéses kötelelem sem garancia minden eshetőségre, így Székelyudvarhelyen is szembe kellett néznünk az önkormányzat által kezdeményezett szerződésbontással, annak ellenére, hogy a vállalt feladataink teljesítésével elégedettek voltak. A szerződésbontás következményeként az elszámolást szintén csak bírósági úton lehet majd rendezni. Mindezekkel együtt a Debreceni Vízmű Zrt. nagyon hasznos tapasztalatokat szerzett a működésiterület-bővítésben.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény időszakára való felkészülés

A törvényben előírt feltételek hatálybalépésére a Debreceni Vízmű Zrt. felkészülten érkezett. A költségeket a hatályos díjak nagyságrendileg fedezték, annak ellenére, hogy azok az üzemeltetők által alkalmazott díjak átlagánál alacsonyabb szinten álltak be.

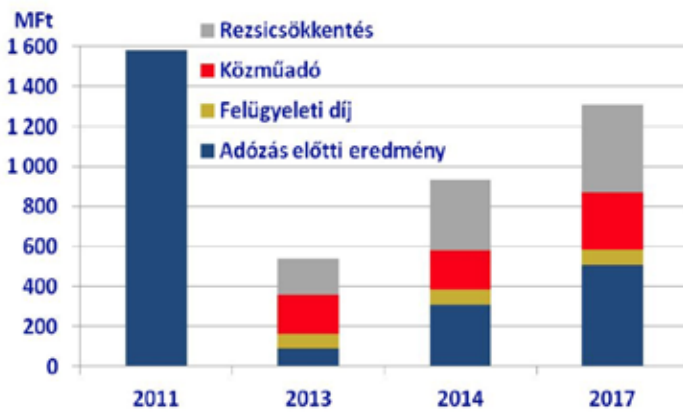
A közművek kielégítő műszaki állapotban voltak, köszönhetően a megelőző évek jelentős beruházásainak. A felhasználók száma alapján a társaság megfelelt a működési engedély-kiadási követelményeknek. A közművagyon a tulajdonában volt, így a legnagyobb feladatként a közművagyon átadását tervezte.

12. ábra

A Debreceni Vagyonkezelő Zrt. mint tulajdonos érdekkörében 2012. év elején olyan cégjogi változásokról döntöttek, amelyek kapcsán a tulajdonos számított a Debreceni Vízmű Zrt.-re is. Ennek következménye egy kedvezményes átalakulási folyamat lett, amely lehetőséget adott arra is, hogy a vízmű tulajdonában lévő közművagyon vagyoneértékelését, átértékelését is elvégezzük. A cég felismerte a kihívásban rejlő lehetőséget, és az átalakulás eredményeként a jelentős mértékű adózott eredménye tömegének jelentős részét át tudta konvertálni amortizációra a közel háromszoros értékre átértékelt közművagyon hatására. Ennek következtében a 2011. évi 1.500 M Ft eredmény több mint fele a jövőben amortizációs célokra állt rendelkezésre, ami az értékcsökkenési leírás mértékét 1.000 M Ft közelébe emelte. A megfelelő amortizációs fedezettel rendelkező közművagyon az önkormányzati tulajdonba adást követően vagyongazdálkodásba vette vissza a Debreceni Vízmű Zrt. A sikeres akciónak azonban nem lehetett sokáig örülni, mert 2013. féltől további olyan terhek érték az ágazatot, amelyek több cég gazdálkodásának ellehetetlenüléséhez vezettek, és a Debreceni Vízmű Zrt. gazdálkodását is negatívan érintették.

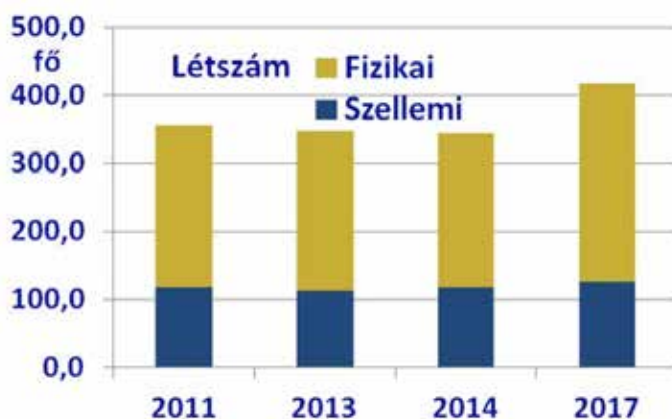

13. ábra

Az új kihívásokra a választ a korábban kidolgozott partnerkapcsolati stratégia adta. 2014-ben a megye szinte teljes területét lefedő víziközmű-szolgáltató cég úgy döntött, hogy végelszámolással befejezi működését. Ennek hatására 2015 áprilisától 22 önkormányzat döntött úgy, hogy a Debreceni Vízmű Zrt.-re bizza a szolgáltatást. A működési terület bővülése több lépcsőben folytatódott, és 2019 januárja óta már 40 településre terjed ki a működési terület.

14. ábra

15. ábra

A víziközmű-ágazatban gyors és jelentős integráció következett be. A 2011 előtti közel 400 cégből rövid időn belül 41-re zsugorodott a szolgáltatók száma. Azonban ha az ágazati adatokat elemezzük, kiderül, hogy az integráció keretében a munkahelyek és az alkalmazottak létszáma gyakorlatilag nem változott. A Debreceni Vízmű Zrt. nem azon az úton járt, hogy a működési területhez kapcsolódó teljes létszámot átvegye, ha-

nem alapvetően csak a helyben foglalkoztatott fizikai létszámot vette át. A kiszolgálótevékenységet ellátó szervezeti egységeknél (értékesítés, gazdasági terület, műszaki kiszolgálás, labor) a létszám alig változott. Ezeknek a szervezeteknek a leterheltsége kétségtelenül jelentősen növekedett, de minimális kapacitásbővítéssel a feladatokat el tudták látni. Ennek hatására a korábban veszteségesen működtethető területeken eredményesen lehetett a szolgáltatást ellátni. A fajlagos létszám megtakarításának eredményéből sikerült saját erőből keresetnövekedést is realizálni, ami szükséges volt a nemzetgazdasági átlagbér-növekedés, valamint az állami tulajdonú vízművek esetében a tulajdonos által juttatott támogatásból biztosított bérfejlesztés miatt. A gazdasági nehézségek ellenére a területbővülés mellett sikerült fenntartani az eszközök fenntartási, beruházási volumenét is.

A víziközmű-szolgáltatókat sújtó nehézségeket eddig sikerült a Deb-

16. ábra

17. ábra

receni Vízmű Zrt.-nek kompenzálnia a tevékenységének, gazdálkodásának folyamatos változtatásával, a körülményekhez való igazításával. A sikerességhez azonban nem volt elégséges néhány kedvező lehetőség kihasználása, a létszámgazdálkodás optimalizálása. Minden évben azon kellett

18. ábra

Jövőkép

A jelenleg kialakult, egyre romló helyzetet az ágazat szereplői már nem fogják sokáig elviselni. Több olyan társaság is van, amely már napi működési zavarokkal küzd, sokan nem tudnak keresetnövekedést biztosítani, ami romló munkamorált, elvándorlást, létszámhiányt generál, fokozva a nehézségeket. Többen a vagyonfelélés fázisában vannak. Sokat beszélnek a közművek leromlott és folyamatosan romló állapotáról, de keveset tesznek ellene. Az üzemeltetők állapotjavításáról kevés szó esik, és nem látszik semmi cselekvés. A Debreceni Vízmű Zrt. a néhány többi, még eredményesen gazdálkodó szervezettel együtt elérte gazdasági potenciáljának határát, tartalékai, kikapcsolható lehetőségei fogytán. Ezért nem halogatható az ágazatot érintő beavatkozások megtétele a kormányzat részéről.

A legegyszerűbbnek tűnő megoldás a víziközmű-törvény elveinek és feltételeinek érvényesülése lenne. A díjak olyan szintű megállapítása, ami fedezetet nyújtana az elismert költségekre. Erre a díjnövekményre a felhasználóknál meg is van már a fedezet a keresetnövekedés következtében. Díjnövekedésre azonban rövid távon politikai okok miatt nem lehet számítani. Talán járhatóbb út lenne az ágazatból való forráskivonás megszüntetése a közműadó kivezetése, visszaforgatása által. Helyre kellene állítani az ágazat önfenntartó képességét költségekhez igazodó árképzéssel. A gazdasági folyamatok objektív tényezőit hagyni kellene érvényesülni minimális nyereség biztosításával, ösztönözve a cégeket ennek elérésére,

Tevékenység megnevezése	Eredménynövelő hatás M Ft-ban
36 térségi település átvételével a fizikai/szellemi létszamarány 4%-os csökkenése (árbevétel-növekmény 2015–2019-ig összesen 4 477 M Ft)	77,0
Készenlét biztosítása térségen belüli, települések közötti átcsoportosítással (éves átlag)	9,2
15,5–17,7 e Ft/hó/fő készenléti átalány alkalmazása a 25% készenléti pótlék helyett (éves átlag)	6,4
Energia közös közbeszerzése a tulajdonos által a leányvállalatokra vonatkozóan (hatása: alacsonyabb alapdíj) (éves átlag)	35,5
Gázmotorokkal, valamint napelemmel termelt villamos energia felhasználásával energiamegtakarítás (éves hatás)	66,7
Villamosenergia-fogyasztási helyek havi leolvasása, lekötések rendszeres felülvizsgálata (éves hatás)	11,3
Karbantartási költség csökkentése érdekében gépjárműcsere, illetve vásárlás helyett 5 éves bérlet (éves hatás)	4,7
Számlalevél dolgozói kézbesítése Debrecenben megbízási díjjal (éves hatás)	25,2
Debrecenen kívüli térségi településeken fizikai dolgozók kézbesítének többletjuttatás nélkül munkaidőben, ami postaköltség-kiváltást jelent (éves átlag)	8,5
Debrecenen kívüli térségi településeken nincs külön vízóra-leolvasó (átlagos éves személyi jellegű ráfordításmegtakarítás)	9,7
Az elégedettségi kérdőívek felsőoktatási intézménnyel együttműködve, majd saját munkavállalók közreműködésével készültek el külső szakértő igénybevétele helyett, 5 víziközmű-szolgáltatóval közös pályázat a felhasználói elégedettség MEKH által kötelezően előírt felmérésére	3,4
Vízterhelési díj 50%-os kedvezményének igénybevétele szennyvíztelepi technológiai fejlesztéshez kapcsolódóan (2017. 07. 20.–2019. 06. 04.)	47,8
A többlet-szennyezőanyagok megtisztításának többletköltségét a kibocsátókkal kötött megállapodások értelmében megtérítettjük (2012–2018 között évi átlagos hatás)	26,7
100%-os állami támogatással megvalósított képzések (2013–2014 évek)	26,0
2015–2019 között a térségi vízmérők cseréjekor új mérő helyett felújított mérő került beépítésre (éves hatás)	7,5
Szivattyújavítási, -felújítási tevékenység kiszervezése leányvállalathoz, költségmegtakarítás (éves átlag)	3,3
Osztalék leányvállalatoktól (mélyépítőipar, vízórajavítás, gépészet kiszervezéséből) (éves átlag)	7,9
Osztalék leányvállalatok víziközmű-szolgáltatói tevékenysége után (Civisvíz, ANH) (éves átlag)	22,9
2018. évben a nyugdíjas-szövetkezet és 2019-ben a nyugdíjas munkavállalók szocho- és szakképzésihozzájárulás-mentessége	18,0

ÚJ SZENNYVÍZELVEZETŐ ÉS -TISZTÍTÓ RENDSZEREK ÉLETKILÁTÁSAI A JELENLEGI DÍJMEGÁLLAPÍTÁS GYAKORLATÁNAK FENNMARADÁSA ESETÉN

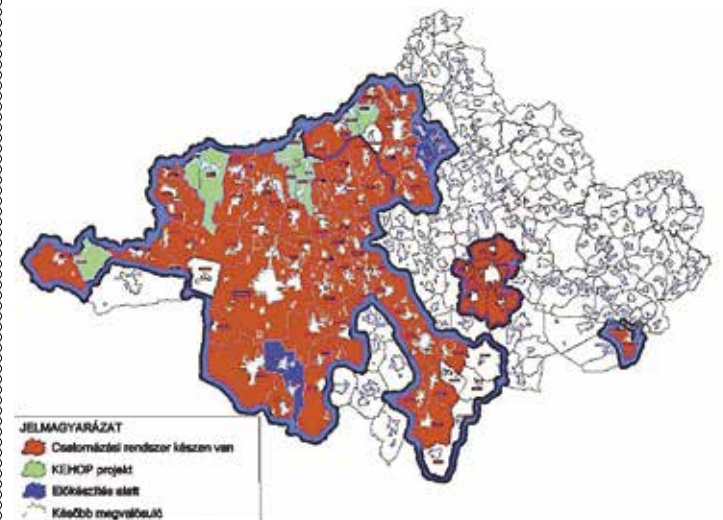
KIVONAT Az elmúlt évtized európai uniós támogatásainak köszönhetően jelentős mértékben fejlődött hazánkban – a víz- és szennyvízágazatban is – a közművek színvonala. A szennyvízágazatban elsősorban új csatornázási rendszerek valósultak meg, zárva ezzel a hetvenes évek végétől kialakult közműöllöt. Az új művekre megállapított díjak viszont nem tartalmazzák a majdani rekonstrukcióhoz szükséges pótlási fedezetet. Írásomban a Nyírségvíz Zrt. területén elemzem a helyzetet, felvillantva a várható következményeket.

KULCSSZAVAK beruházás; fejlesztés; rekonstrukció; forráshiány

MÉSZÁROS JÓZSEF Nyírségvíz Zrt., csatornázási ágazatvezető

A Nyírségvíz Zrt. működési területén közel öt éve kerültek átadásra a KEOP-projektek keretében épült szennyvízelvezető és -tisztító rendszerek, és jelenleg folynak a KEHOP által finanszírozott szennyvízes agglomerációk elemeinek kivitelezési munkái.

A fejlesztések a társaság teljes működési területét érintették. A két program keretében harminckilenc településen valósul meg csatornahálózat, ebből huszonhat településen eddig nem volt közműves szennyvízelvezetés.

Kevés fehér folt marad a működési területen

növelésére. A jelenlegi megkülönböztető támogatási rendszer nem ösztönöz hatékonyságjavításra. A cégvezetési tudatot alapvetően deformálja a támogatási rendszer, amely arra készíti, hogy a már egyszer elnyert támogatást mint bázisértéket a cég megtartsa, növelje. Amennyiben a támogatás helyett az eredményérdekeltség lenne a motiváció, a cégvezetési tudat is igazodna a költségmegtakarítások keresésének elvéhez. Jelenleg azonban az ágazati szabályozás eljutott abba az állapotba, hogy egyszeri, jelentősebb támogatás nyújtása nélkül az állapotok normalizálása nem lehetséges. A támogatás célterületét a víziközmű-vagyonon felül ki kell terjeszteni a cégek működési támogatására is. A támogatásnak a rászorultság elve alapján kellene működnie, függetlenül a tulajdonosi minőségtől, hiszen akár állami, akár önkormányzati tulajdonról van szó, minden közösségi tulajdon, amihez a forrást a közösség tagjai biztosítják adójukon keresztül. Ezekről a javaslatokról tudjuk, hogy nem új keletűek, és nem frissen felfedezettek, sőt vannak még továbbiak is az ágazat tarsolyában. Az elmúlt években többször voltunk a remény azon állapotában, hogy már el is kezdődik a támogatás, aztán szembetaláltuk magunkat a változatlan valósággal. Ma sem hihetünk abban, hogy azonnali lépések lesznek, de a reményt nem lehet feladni. A magyar víziközmű-ágazat szereplőinek többsége nemcsak képzett, de elhivatott szakember, kipróbált szolgáltató is, és mindent megtesz akár erején felül is annak érdekében, hogy a felhasználók ne érezzék azt a válságot, amely beavatkozások nélkül rövidesen bekövetkezhet.